

KOSOVA CUMHURİYETİ İSLAM BİRLİĞİ

Prishtina, 2013

Yayınlayan:
Kosova İslam Birliği Başkanlığı - Priştina

Yayıncı:
Mr. Naim Tërnav

Hazırlayanlar:
Ramadan Shkodra-Sadik Mehmeti

Çeviri:
Naime Hoxha Xhigoli

Editör:
Resul Rexhepi
Ahmet Sadriu

Dil Editörü:
Dr. Hysen Matoshi

Teknik Editör:
Nuhi Simnica

Yayımlayan:
“Iliri” - Priştina

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. KOSOVA İSLAM BİRLİĞİ

Kosova İslam Birliği-KİB, Kosova Cumhuriyeti ve Preşeva Vadisi'nde yaşayan müslümanların, bağımsız olarak faaliyet gösteren bir kurumdur. Kurumun amacı, Kosova'daki müslümanların yaşamını İslam dinine uygun olarak düzenlemektir. Kosova İslam Birliği (KİB), Kosova'daki yaşamın İslam dinine uygun olmasında öncü, sembol ve misyoner bir konumdadır.

KİB, faaliyetlerini Kosova ve Preşeva Vadisi'nde İslam Birliği Konseyleri aracılığıyla, gerçekleştirmektedir. Kosova İslam Birliği misyonunu daha da

geliştirebilmek amacıyla kendi bünyesinde Hafızlık (Hıfz) Kurumu-Kur'anın ezbere öğrenilmesi, İlahiyat Fakültesi ve Medrese gibi eğitim ve öğretim kurumları da açmıştır.

Kosova İslam Birliği'nin merkezi Priştina'da bulunmaktadır.

Kosova İslam Birliği'nin kendi sembolleri, bayrağı ve amblemi bulunmaktadır.

KİB, ülkemizdeki en yetkili dini makam olan, Müftü tarafından yönetilir.

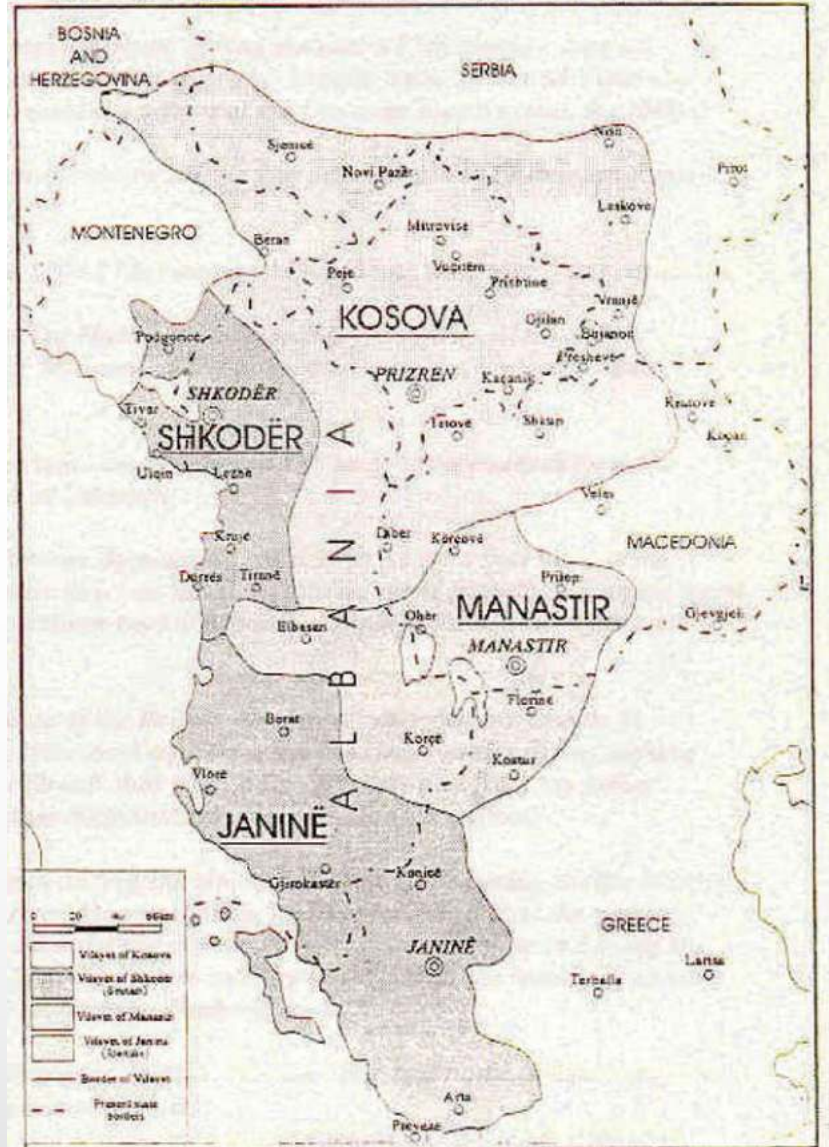

Kosova İslam Birliği Başkanlığı Merkezi

2. TARİH BOYUNCA KOSOVA'DA İSLAMİ HAYAT

Kosova’ da İslami hayat, Osmanlı İmparatorluğu’nun buraları yönettiği döneme kadar uzanır. O dönemde, İmparatorluğun hüküm sürdüğü yerlerde din ve devlet işleri ayrı değil, tek organ tarafından idare edilirdi. Diğer dini toplulukların ise kendi yönetim şekilleri vardı. Osmanlı dönemindeki İslam dini organizasyonuna gelince, balkanlardaki bütün müslümanlar Tek Müslüman Birliği’nin (Bashkesia Unike Muslimane) bir parçası olup, başlarında Halifelik görevini üstlenen Sultan bulunuyordu. II.Sultan Murat döneminde (1421-1451), halifelik görev ve yetkileri Başmüftüye devredilmişti. O dönemden itibaren Osmanlı İmparatorluğu’nda en yüksek dini makam olan başmüftülük, Şeyhülislam ünvanıyla anılmaya başlanmıştır. Bu mevkide bulunan tanınmış Arnavutlar: Zembilli Ali Efendi (1503-1526), Ayvaz Paşazade İbrahim Bey Efendi (1719-1797) ve Abdurrahman Nesip Efendi (1842-1914).

Şeyhülislam’ın merkezi otoritesini yerel bölgelerde müftüler taşıyordu.

Osmanlı Döneminde Arnavut Vilayetleri Haritası

3. OSMANLI İMPARATORLUĞU DÖNEMİNDEN SONRA KOSOVA'DA İSLAMİ HAYAT

Osmanlı İmparatorluğu'nun Arnavut topraklarından - Kosova'dan çekilmesinden sonra, Arnavutlar ve İslam Dini Birliği için- özellikle slav işgalcilerinin eline geçen bölgelerde, elverişli olmayan sosyal ve siyasal bir durum ortaya çıktı.

Eski adıyla Kosova İslam Dini Cemiyeti (Birliği), Osmanlıların çekilmesinden sonra kendi hak ve dini özerkliğine kavuşmak için çok uğraştığı halde, o dönem şartlarında böyle bir şey mümkün değildi.

I. Dünya Savaşının sona ermesinden sonra Sırp-Hırvat-Sloven Krallığı döneminde İslam Dini Birliği'nin idari yapısı şu şekilde olmuştur: Bosna-Hersek, Hırvat ve Sloven müslümanlarının başında Reis-ul Ulema vardı. Bu cemiyetin merkezi

Saraybosna'da bulunuyordu. Kosova, Makedonya, Sırbistan ve Karadağ müslümanlarının başında ise, Yüksek Müftü bulunuyordu. Merkezi ise Belgrad'taydı.

Yugoslavya Krallığı'nın kurulmasından sonra (6 Ocak 1929), İslam Dini Birliği, büyük bir darbe yedi ve değişikliğe maruz kaldı. O zamana kadar merkezi Belgrad'ta bulunan eski Yüksek Müftülüğe bağlı kurumlar (Kosova'dakiler de dahil), Üsküp'te yeni kurulan Meclis-i Ulemaya bağlandı. Bu Meclis-i Ulema Saraybosna'da bulunan Meclis-i Ulema ile birlikte, merkezi yine Saraybosna'da bulunan İslam Birliği Riyaseti'ni oluşturmuyordu.

Eski Prizren

4.

**MERKEZİ TİRAN'DA BULUNAN,
MÜSLÜMAN TOPLULUĞU'NUN
BİR PARÇASI OLARAK
KOSOVA İSLAM DİNİ BİRLİĞİ**

1941-1944 yılları arasında Kosova İslam Dini Birliği, iki başmüftüsüyle (Prizren Başmüftüsü ve Priştine Başmüftüsü) birlikte merkezi Tiran’da bulunan Müslüman Topluluğu’na bağlanmıştır. Topluluğun idari yapısında Başmüftü ve Müftü Yardımcısı bulunmaktaydı. Bu kurumların başına tanınmış, otoriter ve ayrıca iki dünya savaşı arasında milliyetçiliğiyle ön plana çıkan şahıslar seçiliyordu. Örneğin: Prizren’de Hasan İslami-Nahi, Priştina’ da Rexhep Remziu, Gilan’da müftü yardımcısı Mulla İdris Gilani, Ferizay’da müftü yardımcısı Ahmet Hasani, Cakova’da müftü yardımcısı Fahri ef. Iljasi vb. Müezzinden başlayarak, müftüye kadar bütün

dini makamlara atamalar, merkezi Tiran’da bulunan ve önce Behcet Şpati daha sonra ise, Şerif Ef. Langu tarafından idare edilen, Müslüman Topluluğu tarafından yapıyordu.

Bu dönemin bir özelliği, bu kurumlardaki idari işlemlerin genelde Arnavutça yapılmasıydı. Kosova’da serbest ve açık bir şekilde Arnavutluktan gelen İslami kitaplar, dergiler dağıtılıyordu. Örneğin: ‘Kultura Islame’ (İslam Kültürü), “Zani i Naltë” (Yüksek Ses), Hafız Ali Riza Ulqinaku’nun “Mevludi” (Mevlut), Hafız Ibrahim Dalli’nin, Hafız Ali Korça’nın, Haki Şarof’un, Hafız Abdullah Simblaku’nun eserleri v.b.

5.

**ESKİ YUGOSLAVYA FEDERASYONU
ZAMANINDA KOSOVA
İSLAM BİRLİĞİ**

II.Dünya Savaşı sona erdiğinde Kosova, anavatanı Arnavutluk'tan bir kez daha haksız bir şekilde ayrıldı. Yugoslavya diye adlandırılan ülkenin idaresi altına zorla verildi. Böylece, Kosova İslam Dini Birliği, merkezini Tiran'dan Saraybosna'ya kaydırmak zorunda kaldı. Merkezi Priştina'da olan Kosova İslam Birliği, 1945-1990 yılları arasında Kosova,

Sırbistan ve Voyvodina'da faaliyetlerde bulunmuştur. Bu dönemde KİB, merkezi Saraybosna'da bulunan Yugoslavya Federasyonu Dini Birliği'ne bağlıydı. Kosova İslam Dini Birliği'nin ilk başkanı 1947-1959 yılları arasında bu kurumu idare eden Hafız Bayram Agani Efendi idi.

Priştina ('50 li yıllarda)

6. KOSOVA İSLAM BİRLİĞİ'NİN BAĞIMSIZLIĞI

1990' lı yılların başı Kosova ve halkı için yeni bir dönemi oluşturmaktadır. Bu yıllarda büyük değişiklikler yaşanmıştır. Eski Yugoslavya zamanında Kosova'nın sahip olduğu özerklik işgalci Sırp lar tarafından alındığı için Arnavutlar kesin ve organizeli bir şekilde Sırbistan ve Yugoslavya'dan ayrılıp, bağımsızlıklarına kavuşma kararı aldılar. Bu yönde gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra, Kosova İslam Birliği Meclisi, 11 Aralık 1993 yılında o zamana kadar ki Riyaset'ten ayrıldı ve kendi bağımsızlığını ilan etti. Böylece Kosova İslam Birliği için yeni bir dönem başlamış oldu.

7.

KOSOVA İSLAM BİRLİĞİ'NİN AMACI

Kosova İslam Birliği'nin amacı, bu bölgedeki dini yaşamı planlamak, düzenlemek, koordine etmek, denetlemek ve uygulanmasını sağlamaktır.

KİB, organ ve kurumları aracılığıyla, müslümanların İslami kurallara uygun olarak yaşamalarını, İslam dini bilincini korumayı, müslümanların sosyal, ekonomik, bilimsel, kültürel ve manevi gelişmelerini sağlamayı görev edinmiştir.

Bu kurum aynı zamanda, müslümanların haklarını korur ve onların dini görevlerini yerine getirmeleri için gerekli imkanları sağlar.

Bu kurum ülkedeki dini hayatın düzenlenmesinde, Kur'anı, Hz.Muhammed (a.s.) sünnetini, Hanefi okulunun hukuk kurallarını ve Kosova İslam Birliği organları tarafından onaylanan Kosova İslam Birliği Anayasası'nı kendine esas olarak almıştır.

Kosova İslam Birliği'nin, dini yaşamla ilgili ihtiyaçların giderilmesi adına okul öncesinden başlayarak yüksek öğrenime kadar eğitimin bütün seviyelerinde eğitim ve öğretim kurumları bulunmaktadır.

Büyük Camii ve Saat Kule, Priştina

8.

KOSOVA İSLAM BİRLİĞİ'NİN İDARİ YAPISI

Kosova İslam Birliği'nin idari yapısı bir caminin cemaat kurulunu oluşturan cemaatle başlar.

Cemaat Kurulu, İslam Birliği Kurullarına bağlıdır. Bu kurul, belli bir lokaldeki dini yaşamı düzenleme yetkisi olan temel kurumdur. Kosova İslam Birliği,

8 bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgelerden yedisi Kosova'da (Pristina, Gilan, Mitroviça, Prizren, İpek, Ferizay, Cakova), biri ise Preşeva Vadisi'nde (Arnavut belediyelerinde-Preşeva, Buyanoc ve Medvece) bulunmaktadır.

Her bir bölgenin içerisinde İslam Birliği'nin o bölgede bulunan kurulları yer alır:

Priştina Bölgesi - Priştina, Poduyeva (Besiana), Lipyan, Gllogoc (Drenas), Fuş-Kosova ve Obiliç 'te bulunan İslam Birliği Kurullarından oluşur.

Gilan Bölgesi - Gilan, Kamenica (Dardana) ve Vitia 'da bulunan İslam Birliği Kurullarından oluşur.

Mitroviça Bölgesi - Mitroviça, Vuştri ve Skenderay'da bulunan İslam Birliği Kurullarından oluşur.

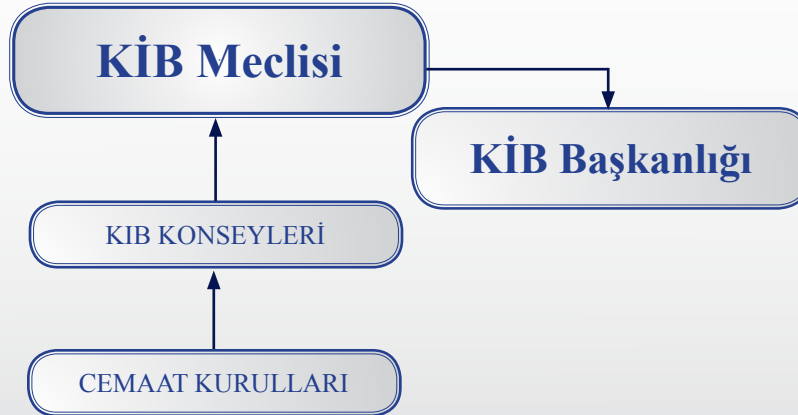
Prizren Bölgesi - Prizren, Dragaş (Sharr) ve Suhareka (Theranda)' da bulunan İslam Birliği Kurullarından oluşur.

İek Bölgesi - İpek, İstog (Birim), Deçan ve Klina'da bulunan İslam Birliği Kurullarından oluşur.

Ferizay Bölgesi - Ferizay, Kaçanik, Hani i Elezit ve Ştime'de bulunan İslam Birliği Kurullarından oluşur.

Cakova Bölgesi - Cakova, Rahoveç ve Malişeva' da bulunan İslam Birliği Kurullarından oluşur.

Preşeva Bölgesi - Preşeva, Buyanoc ve Medvece'de bulunan İslam Birliği Kurullarından oluşur.

9.

KOSOVA İSLAM BİRLİĞİ'NİN ORGANLARI

Kosova İslam Birliği (KİB) faaliyetlerini kendi kadrosu, organları ve kurumları aracılığıyla gerçekleştirir.

KİB, bağımsız bir kurum olup, bu kurum üyeleri tarafından seçilen aşağıdaki organlar tarafından idare edilir:

9.1. CAMİLERDEKİ CEMAAT KURULU

Cemaat, dar bir alandaki müslüman gurubundan oluşur. Ortak dini vazifelerin yapılması, camilerin ve mezarlıkların bakımı, bu kuruma ait malvarlığının

muhafaza edilmesi, üyeliklerin toplanması ve İslam Birliği'nin diğer ihtiyaçlarının giderilmesi için çalışır.

Cemaatların, İslam Birliği Konseyi'ne yardımcı olan Cemaat Konseyi (Kurulu) bulunur.

9.2. YEREL SEVİYEDEKİ İSLAM BİRLİğİ KONSEYİ

İslam Birliği Konseyi, İslam Birliği'nin kendi bölgesindeki temel organıdır.

Konsey, dini yaşamla ilgili bütün konularla ve cemaat ile İslam Birliği'nin bütün ihtiyaçlarını karşılamakla yükümlüdür.

9.3. İSLAM BİRLİĞİ MECLİSİ

Meclis, Kosova İslam Birliği'nin en yüksek düzeydeki temsilcisi ve en yetkili yasama organıdır.

Meclis üye sayısı, İslam Birliği'nin kendi bölgesindeki kurulların sayısı kadardır. KİB Meclisinde, İlahiyat Fakültesi ve medreseler de birer üye ile temsil edilir.

KİB Meclis Toplantısı

9.4. İSLAM BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

KİB Başkanlığı, yürütme organıdır. KİB Meclisi tarafından seçilir. Kosova İslam Birliği'ne bağlı idari, mülkiyet, eğitim ve dini konularla ilgili en yüksek yetkili organdır.

İslam Birliği Başkanlığı, çalışmalarını Kosova İslam Birliği'ne bağlı olarak yürütür. Meclis kararlarını uygular. Organların ve kurumların kendi bölgelerinde yaptıkları hizmetleri denetler. Kosova İslam Birliği'ne bağlı kurumların faaliyetlerini takip eder.

Kosova İslam Birliği Başkanlığı, İslam Birliği'nin mülkiyetinin oluşturulmasını, bakımını ve muhafazasını sağlar.

İslam Birliği Başkanlığı'nı başkan yönetir. Bu başkan, aynı zamanda Kosova İslam Birliği'nin müftüsüdür.

Kosova Müftüsü ve KİB Konsey Başkanları

10.

KOSOVA İSLAM BİRLİĞİ'NİN HİYERARŞİSİ

10.1. BAŞKAN/MÜFTÜ

Başkanlık Başkanı(müftü), Kosova'da İslam dinine ait konularda en yüksek yetkili makamdır.

Başkan/müftü, yurtiçi ve yurtdışında İslam Birliği'ni ve müslümanların çıkarlarını gözetir. Başkanlığa bağlı yapılan profesyonel hizmetlerin koordinasyonunu ve takibini yapar. Bayram ve Cuma günleri için muallimlere, hatiplere ve imamlara vekaletname verir.

Başkan, Başkanlığı toplantıya çağırır. Alınan kararların uygulanmasına özen gösterir. Başkanlığın aldığı kararları ve anlaşmaları imzalar.

Başkan/müftü, müslümanların ve İslam Birliği'nin çıkarlarını devlet kurumları ve organları karşısında savunur.

1948 yılından bu yana Kosova İslam Birliği'nin başında bulunanlar:

- Hafız Bajram ef. Agani (1947-1959),
- Mustafa ef. Canhasi (1959-1963),
- Hacı İsmailhaki ef. Ustaibo (1963-1983),
- Hacı Yetiş ef. Bayrami (1983-1990),
- Dr. Recep ef. Boya (1990-2003),
- Mr. Naim ef. Tërnavë, Müftülük görevine halen devam etmektedir.

Kosova İslam Birliği Müftüsü Mr.Naim TËRNAVA

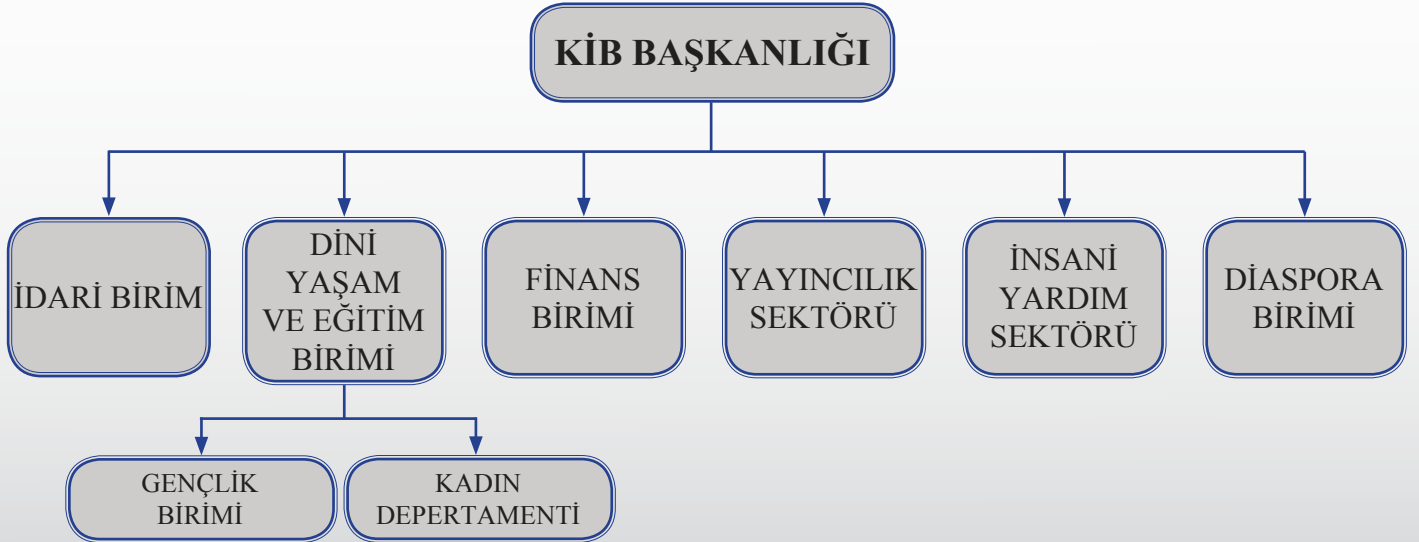
10.2. İSLAM BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI'NIN BİRİMLERİ

İslam Birliği Başkanlığı'na bağlı olarak profesyonel çalışmalarda bulunan ve ilgili makamlar tarafından idare edilen sektörler:

- İdari Birim, Başkanlığın Genel Sekreteri tarafından yönetilir;
- Dini Yaşam ve Eğitim Birimi- KİB' nin Başımamı tarafından yönetilir;
- Muhasebe Birimi;
- Yayıncılık;
- İnsani Yardım Birimi-Bereçeti Yardım Derneği;
- Diaspora Birimi -Yurtdışındaki vatandaşlara yönelik.

Dini yaşam biriminin çatısı altında:

- Kadınlara ve;
- Gençlere yönelik iki birim daha faaliyet göstermektedir.

Prizren

11. İSLAM BİRLİĞİ'NİN KURUMLARI

İslam Birliği'nin kurumları şunlardır:

- Camiler,
- Mescitler,
- Mektepler/okullar,
- Eğitim-öğretim kurumları,
- İdari binalar (KİB kurumlarının merkezleri),
- Konutlar,
- Ticari amaçlı lokaller,
- Tekkeler,
- Türbeler,
- Hamamlar,
- Gusülhaneler,
- Mezarlıklar vb.

12.

DİNİ EĞİTİM KURUMLARI

Kosova İslam Birliği'nin dini kurumları şunlardır: Camiler, mescitler, medreseler ve Priştina'daki İlahiyat Fakültesi.

12.1. CAMİLER

Camiler, ilk yapılan kurumlar olarak diğer kurumların yapılmasına da öncülük etmişlerdir. Hatta ülkemizde bazen bir caminin yapılması, bir yerleşim yerinin de yapılmasına vesile olmuştur. Buna örnek olarak, 1594 yılında Cakova'da, Cakova'nın Gusk

köyünden olan Bizeban Süleyman Ağa'nın yaptırdığı 'Hadim Ağa Camisi'ni verebiliriz. Ülkemizde yani Kosova'da ilk cami Kosova Savaşı (1389)'ndan hemen sonra yapılmıştır. Temellerini Yıldırım Bayezid'in attığı bu camiyi, II. Fatih Sultan Mehmet tamamlamıştır. Bu caminin yapımından sonra Kosova'da birçok caminin daha yapımına başlanmıştır. Bu çalışmalar özellikle Arnavutların İslam dinini kabul ettikleri XVI. yüzyılda ve XVII. yüzyılın ilk yarısında daha da artmıştır.

İpek'teki Bayraklı Camii (1968)

Camiler, ibadet yeri olarak kullanıldıkları gibi halkın her türlü hizmetine sunularak, eğitim-öğretim merkezi olarak da kullanılmışlardır. Camiler aynı zamanda Kosova insanının tarihini belirleyen kararların alındığı toplantılara da ev sahipliği yapmıştır.

Kosova'daki en önemli camilerden bazıları:

Priştina' da: Çarşı Camii (Xhamia e “Çarshisë” -1389), *Fatih Sultan Mehmet Camii* (Xhamia “Sulltan Mehmet Fatih” - 1460/61), *Ramadaniye Camii* (Xhamia “Ramadanije” / e Llapit - 1569); *Pirinaz Camii* (Xhamia “Pirinaz” - 1470), *Yaşar Paşa Camii* (Xhamia “Jashar Pasha” - 1834) etj. *Cakova'da: Hadim Ağa*

Camii (Xhamia “Hadim Agës” - 1594/5). *İpek te: Bayraklı Camii* (“Bajrakli Xhamia” - 1471). *Cülfatun Camii* (Xhamia “Gjylfatyn” - 1497), *Defterdar Camii* (Xhamia e “Defterdarit” - 1570), *Kurşumlu Camii* (Xhamia “Kurshumli” - 1577), *Prizren'de: Gazi Mehmet Paşa Camii* (Xhamia e “Gazi Mehmed Pashës” - 1573/74), *Sinan Paşa Camii* (Xhamia “Sinan Pasha” - 1615/16), *Emin Paşa Camii* (Xhamia e Emin Pashës - 1831/32), *Kukli Bey Camii* (Xhamia e Kuklibegut - 1534/35), *Müderriz Ali Efendi Camii* (Xhamia e Myderriz Ali Efendiut - 1581), *İlyas Kuka Camii* (Xhamia e Iljas Kukës - 1543) vb.

Kosova Müftüsü ve medrese öğrencileri –Rahoveç 2010

Kaçanik'te: Koca Sinan Paşa Camii (Xhamia e Koxha Sinan Pashës - 1594). *Gilan'da:* Atik Camii (Xhamia "Atik" - XVII.y.y). *Rogova'da:* Yemişçi Hasan Paşa Camii (Xhamia e Jemishxhi Hasan Pashës -1580). *Vushtri'de:* Gazi Ali Bey Camii (xhamia "Gazi Ali Beu" - 1410), Karamanlı Camii (Xhamia "Karamanli" - 1675) vb.

Günümüzde Kosova İslam Birliği'ne bağlı olarak faaliyet gösteren 800 den fazla cami bulunmaktadır.

12.2. OKULLAR

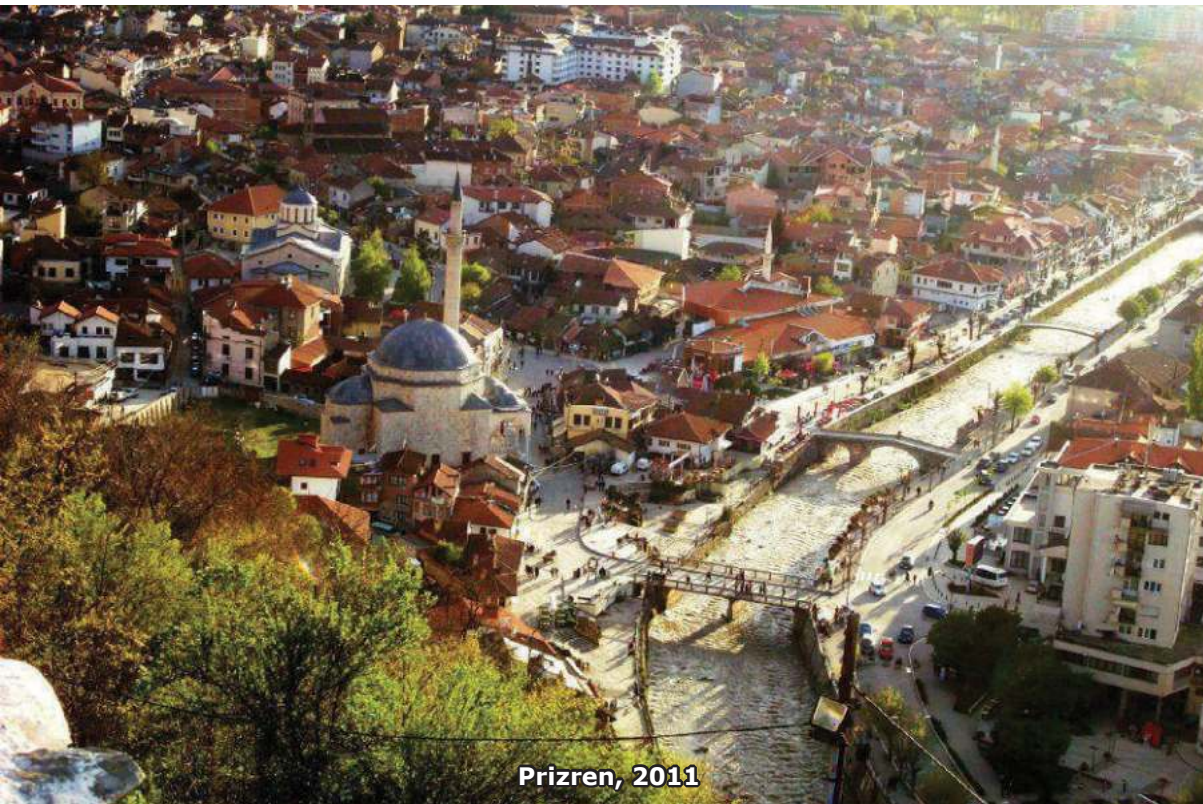
Kosova İslam Birliği, din derslerini camilerdeki görevlileri aracılığıyla organize eder. Cami İmamı, asıl görevi olan imamlığın yanı sıra müslüman çocuklara camilerde din dersleri (mektepe dersi) de verir. Bu tip mektep derslerinde çocuklar (öğrenciler) İslam dinine ait temel bilgileri - İslamın Şartlarını, Arap harflerini ve Kur'an okumayı vb. öğrenmektedir.

Suzi'nin Mektebi, Kosova'daki en eski mekteplerden biri olup 1513 yılında Prizren'de yaptırılmıştır. Elimizdeki mevcut bilgilere göre Suzi kendisi de bu okulda muallim olarak çalışmıştır. Diğer bir örnek

olarak ise, Osmanlı döneminde beş defa Sadr-ı Azam olan ve birçok vakıf inşa eden Koca Sinan Paşa'nın Kačanik'te yaptırdığı mektebi gösterebiliriz.

Eskiden her caminin yanında bir de mektebin yapılması neredeyse zorunluydu diyebiliriz. Bu gelenek günümüze kadar sürmüştür.

Bu okulların yanı sıra Osmanlı döneminde, Kosova'da, İptidaiye mektepleri, Ruşdiyeler, İdadiyeler, Darul-mualimin ve Darul-mualimat gibi başka okullar da faaliyet göstermiştir.

Prizren, 2011

بُصْرَةُ فَمَكَتْ وَجْهَهَا

مَا نَدْرُسُكَ أَنْتَ عَلَيْهِ الْإِجْعَالُ

12.3. KÜTÜPHANELER / İSLAMİ KÜTÜPHANELER

Kosova'daki, İslami eğitim-öğretimin geçmişi ile kütüphaneler arasında kuvvetli bir bağ bulunmaktadır. Bunun nedeni islami okullar (mektepler, medreseler vb.) ve kütüphaneler arasında devamlı süregelen yakın ve özel ilişkilerin mevcut olmasıdır. İslam eğitimi kapsamında topraklarımızda kütüphane yaptıran hayırseverler, bu kütüphaneleri İslam bilimleri ve diğer alanlardaki bilimlere ait eserlerle donatmışlardır. Vakıfçılar bu kütüphaneleri, mekteplerin, medreselerin, camilerin vb. yanına yaptırmışlardır.

Kosova İB Kütüphanesi

Kosova'daki en eski kütüphanelerden birkaçı: Prizrenli alim ve şair Suzi'nin kütüphanesi (1513); 1573 yılında Prizren'de yaptırılan Mehmet Paşa Kütüphanesi; Mehmet Hayrettin Bey-Kukli Bey Kütüphanesi; İpek'teki Atik Bey Kütüphanesi (1516); 1999 yılında Kosova'da yapılan son savaşta Sırp silahlı kuvvetleri tarafından Hadim Ağa Camii ile birlikte yakılan Cakova'daki Büyük Medrese Kütüphanesi (1733) vb.

Kosova'da aynı zamanda özel kütüphaneler de bulunuyordu. Örneğin; tanınmış ve köklü Cinoli ailesinden: Maliç Paşa, Yaşar Paşa, Bahtiyar Paşa kütüphaneleri, Priştina Müftüsünün kütüphanesi; Hüseyin Efendi Hacı Sadık Kütüphanesi, Priştinalı Yunus ailesinin kütüphanesi, Prizrenli Hafız Abdulla Ef. Hizri kütüphanesi vb.

12.3.1. PRIŞTİNA'DA BULUNAN VAKFIN MERKEZ KÜTÜPHANESİ

Kosova'daki en yeni kütüphanelerden biri, Priştina'daki Vakfın Merkez Kütüphanesi'dir. Bu kütüphane 24 Eylül 1951 yılında Kosova İslam Dini Birliği idarecilerinden olan Hafız Bayram Ef. Agani'nin inisiyatifiyle yapıldı. 1999 yılında ise Sırp güçleri tarafından yakıldı.

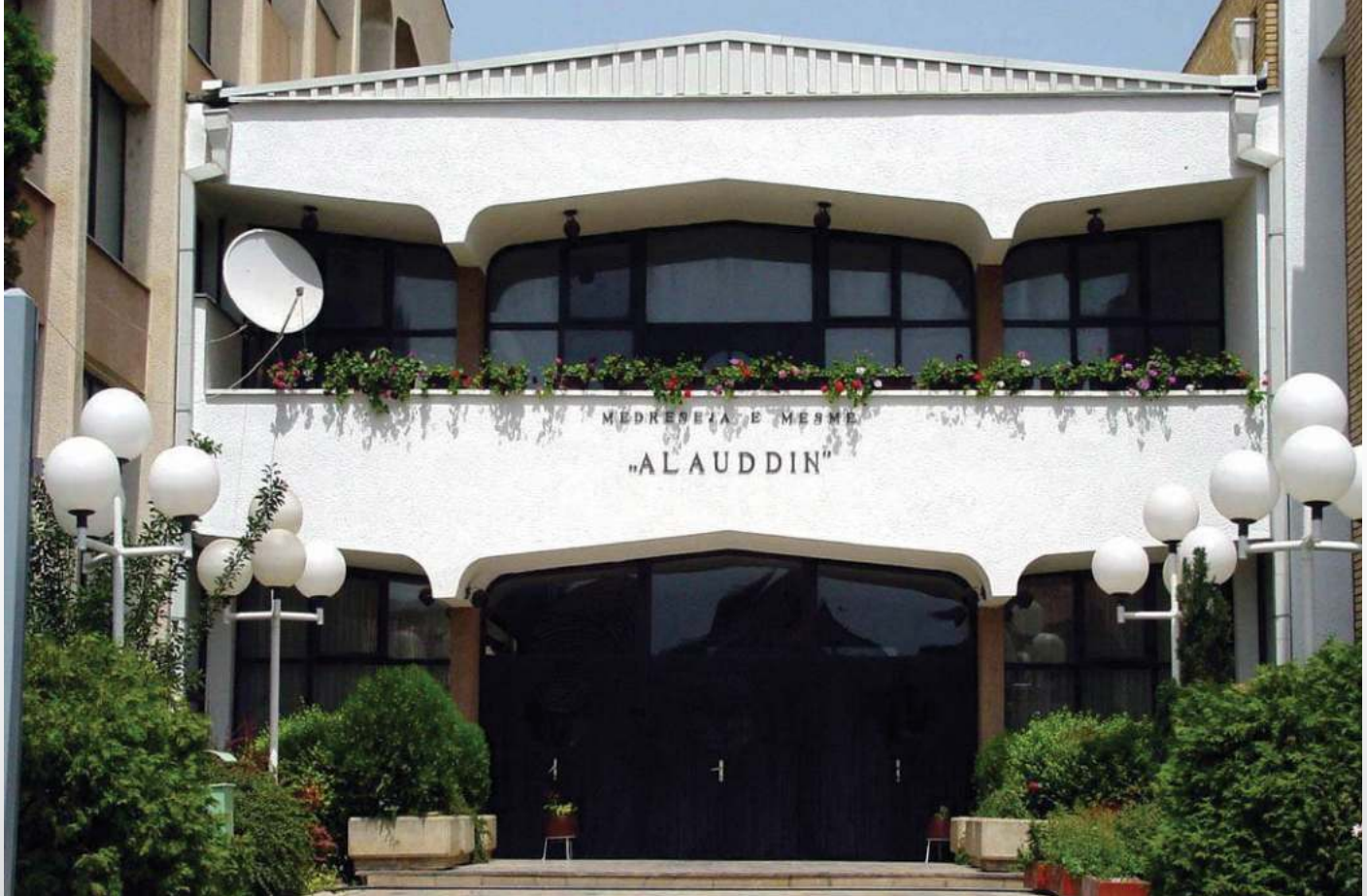
Günümüze kadar gelmeyi başaran Arapça, Osmanlıca ve Farsça yazılmış eski kitap ve el yazıları, bugün Kosova İslam Birliği'nin Merkez Kütüphanesi'nde korunmaktadır. Bu kütüphanede 1000'den fazla el yazısı eser bulunmaktadır. Bunlardan bir kısmı yerli ulemalar tarafından yazılmıştır.

KİB Merkez Kütüphanesi, Arnavut-İslam kültürünün değer verilmeyen bir hazinesi olup bilimsel, tarihi, sanatsal ve dini değerleri vardır.

12.4. MEDRESELER

Medrese, İslam Birliği kurumları için ihtiyaç duyulan imam, hatip, muallim, vaiz gibi kadroları yetiştiren lise seviyesinde bir eğitim kurumudur. Eskiden medreseler o zamanın mevcut eğitim şartlarına göre değişik seviyelerdeydi. Kosova'daki son medresenin kapatıldığı 1948 yılına kadar çok sayıda medrese vardı. Hatta bazı şehirlerde ikiden fazla medrese de

bulunabiliyordu. Örn; Priştina'daki Pirinaz Medresesi ve III. Sultan Selim Medresesi; Prizren'deki Mehmet Paşa, Sinan Paşa ve Emin Paşa Medreseleri; Gilan'daki Atik Medresesi; İpek'teki Atik Medresesi; Cakova'daki Büyük Medrese ve Küçük Medrese vb.

Alaudin Medresesi - Priştina

12.4.1. “ALAUDİN MEDRESESİ”

Yüzyıllarca halkımızın eğitim - öğretimine büyük katkılarda bulunan Kosova'daki bu tanınmış medreselerin geleneğini, Alaudin Medresesi devam etmiştir.

Bir eğitim ve öğretim kurumu olan Alaudin Medresesi, 1951 yılında Priştina'da açılmıştır.

Medrese, daha sonra adını da aldığı, Alaudin Camii'nin bahçesinde açılmıştır.

Medrese 1961 yılına kadar (10 yıl) ilkokul seviyesinde faaliyet gösterdi. Daha sonra 5 yıllık eğitim veren lise seviyesine geçmiştir.

Priştina'daki Alaudin Medresesi, Arnavutların yaşadığı tüm bölgelerde dini ve profesyonel eğitimin Arnavutça verildiği tek okuldur. Bu durum uzun bir süre böyle devam etti. Medresede Bosna, Sancak ve Arnavutluğun bütün topraklarından gelen öğrenciler eğitim görmüştür. 1979 yılında İslam Birliği Başkanlığı, okulun ihtiyaçlarını daha iyi karşılayabilecek yeni bir bina inşa etme kararını aldı. Bu girişim 1985 yılında başarıyla

sonuçlandı. Medrese, eğitimin yapılması ve geliştirilmesi için her türlü imkanlara sahip yeni binasında faaliyete geçti.

Medrese binasının projesi, yurtlu eğitim sistemi-ne göre yapılmış olup, öğrencilere barınma ve yemek imkanı sunmaktadır. Binanın eğitim için gerekli ek-binaları da bulunmaktadır. Örn; modern eğitim malzemeleriyle donanmış sınıfları, yabancı dil laboratuvarları, amfiteyatro, spor salonu ve sahası, ambulansı, değişik alanlara ait birçok dilde kitapların bulunduğu zengin bir kütüphanesi, bilgisayar ve fen laboratuvarları bulunmaktadır.

Alaudin Medresesi'nin Prizren Şubesi

Medresede, Kosova Eğitim Bakanlığı ve Kosova İslam Birliği Başkanlığı'nın onayladığı müfredatlar uygulanmaktadır. Medreseden alınan diploma, diğer lise diplomalarıyla eşdeğerdedir. Günümüzde Medrese, diğer liseler gibi genel lise statüsüne sahiptir.

Medrese öğrencileri, Öğrenci Derneği çerçevesinde organize ettikleri değişik aktiviteler yanı sıra Priştina'da Kur'an Işığ (Drita e Kur'anit), Prizren'de ise 'İnanç'(Besimi) adlı kitapçıları çıkarmaktadır.

Zamanla Medreseye olan talebin daha da artması üzerine Medrese şubelerinin açılması gündeme geldi. Böylece ilk olarak Yeni Pazar (Novi Pazar)' da,

daha sonra ise Prizren ve Gilan'da şubeler açıldı. 1997 yılında ise Alaudin Medresesi'ne bağlı olarak Prizren ve Priştia'da kız öğrenci şubeleri açıldı. Böylece müslüman Arnavut kadınının eğitimi ve aydınlanması için bir adım daha atılmış oldu.

Priştina'daki Alaudin Medresesi, bu medresenin Prizren - Gilan ve kız öğrenci şubelerinde eğitim gören toplam öğrenci sayısı 700'ü aşmış bulunmaktadır. Bu okullarda Kosova, Arnavutluk ve Preşeva Vadisi'nden gelen öğrenciler öğrenim görmektedir.

Priştina'daki Alaudin Medresesi, yıllar önce başladığı misyonuna milli - islami eğitici ve kültürel geleneğini sürdürmek için devam etmektedir.

Alaudin Medresesi'nin Gilan Şubesi

12.5. İLAHİYAT FAKÜLTESİ

Alaudin Medresesi'nin başarıları, İslam Birliği'nin büyümesi ve gelişmesi, yüksek öğrenim ihtiyacının doğması, yeni siyasi-sosyal şartların oluşması, Kosova İslam Birliği idari organlarının, Priştine'de İlahiyat Fakültesi açma kararını almasına vesile olmuştur. Bu fakülte İslam eğitiminin üniversite seviyesinde olmasını sağlamıştır.

İlahiyat Fakültesi (İF), 1992 yılının Aralık ayında açıldı. Akaid dersinin ilk dersini Kosova'da İslami ve milli eğitim gazi olan H.Şerif Ahmeti vermiştir.

İlahiyat Fakültesi'nde eğitim süresi 4 yıl, yani 8 dönemdir. Fakülte

İlahiyat Fakültesi-Priştina

Statüsüne uygun olarak sınavlarda başarılı olan öğrenci, diploma tezini hazırlamalı ve ilgili komisyon önünde savunmalıdır.

İlahiyat Fakültesi'nde görülen dersler: Kur'an, Tefsir, Hadis, Fıkıh, Akaid, Fıkıh Usulü, İslam Medeniyeti, Sire, İslam Felsefesi, Arnavutça, Arapça, İngilizce, Türkçe vb.

Kosovalı öğrencilerin yanısıra İlahiyat Fakültesi'nde Arnavutluk, Karadağ, Makedonya ve Preşeva Vadisi'nden gelen öğrenciler de öğrenim görmektedir.

İlahiyat Fakültesi, çalışmalarına okula dönüştürülmüş bir binada başlamıştı. Şimdi ise çağdaş eğitim standartlarına uygun yeni binasında, kendi kadrosuyla hizmeti veren bu fakülte, kaliteli bir eğitim için her türlü imkanlara sahip bulunmaktadır.

İlahiyat Fakültesi 9.7.2012 tarihinde verilen 432/12 nolu 6.7.2012 tarihli Karar ile üç yıllığına akredite olmuştur.

İlahiyat Fakültesi, öğretmen ve öğrencilerinin kitap ihtiyacını karşılayan zengin bir kütüphaneye sahip bulunmaktadır.

İlahiyat Fakültesi'nin Kütüphanesi

İ l a h i y a t Fakültesi öğretmenleri, bilim dergisi 'Bülten-Buletini'; öğrencileri ise 'Zgjimi İslam - İslami Uyanış' adlı dergiyi çıkarmaktadır.

İ l a h i y a t Fakültesi, Dekan, Prodekan ve fakültenin Eğitim - Bilim Kurulu tarafından idare edilir.

İ l a h i y a t Fakültesi bugüne kadar 230 mezun vermiştir.

12.6. ÇAKOVA' DAKİ HAFIZLIK (HIFZ) KURUMU

Bir gelenek haline gelen Kur'anın ezbere öğrenilmesi, İslamın topraklarımızda yayılmaya başladığı ilk günden itibaren başlamıştır. Bu gelenek Kur'anın ezbere öğretildiği bir eğitim yuvası haline gelen Prizren'deki Mehmet Paşa Medresesi'nin zorla kapatıldığı 1948 yılına kadar düzenli bir şekilde ve kurumlar aracılığıyla devam etmiştir. Kur'anın, kurumlar ve medreseler aracılığıyla hıfz edilmesi, Kosova'nın Çakova, İpek (Peya), Gilan gibi değişik şehirlerindeki medreselerde de II.Dünya Savaşı'na kadar devam etmiştir.

İkinci Dünya Savaşından sonra Kur'anın hıfz edilmesi, tanınmış hafızların genç yaştaki talebelere Kur'anı ezbere öğretmesiyle devam etmiştir. Bu gelenek, geçen yüzyılın 69'lu-70'li yıllarına kadar Preşeva'da, Buyanoc'un Tırnoc köyünde ve Kosova'nın diğer bölgelerinde daha yaygındı.

Talebe Kur'anı ezberlediği zaman hocasının, profesyonel bir komisyonun ve birçok katılımcının huzurunda kendi yeteneklerini sergileyerek 'Hafız' ünvanını resmi olarak alıyordu.

Hıfzın önemini bilen Kosova İslam Birliği 2005 yılında, Çakova'daki eski medrese binalarında Kur'anın ezbere öğretildiği Hıfz Kurumu'nu açmıştır. Bu Hıfz Kurumu'nda eğitim almaya gelen talebelerin ortalama yaşı 10 ila 17 arasındadır. Belirtmeliyiz ki, buraya gelen öğrenciler Kur'anı ezbere öğrenmenin yanı sıra devlet okullarındaki normal eğitimlerine de devam etmektedirler.

Bugüne kadar bu kurum Kosova 'ya 14 hafız kazandırmıştır.

Hafızlık (Hifz) Kurumu -Çakova

13.

YAYINCILIK FAALİYETLERİ

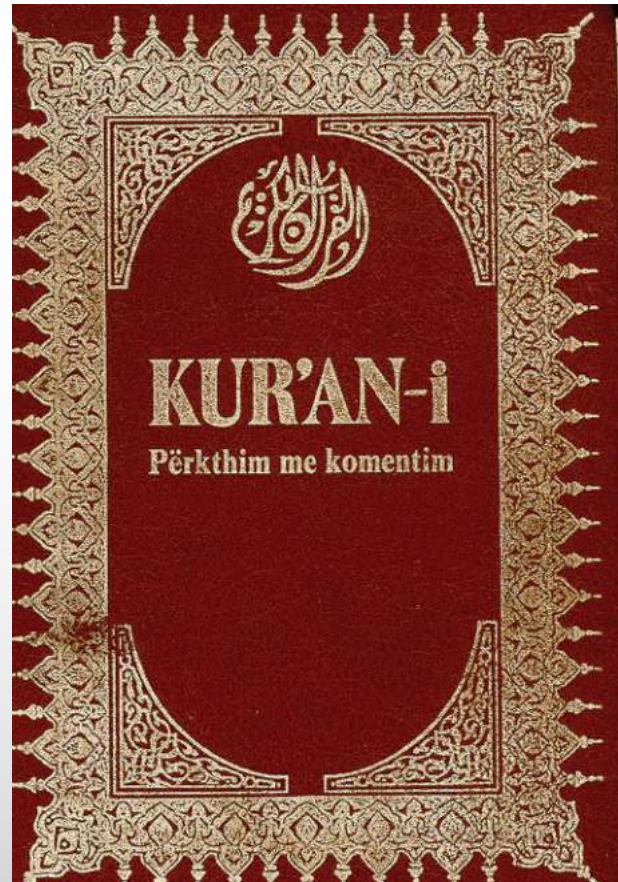
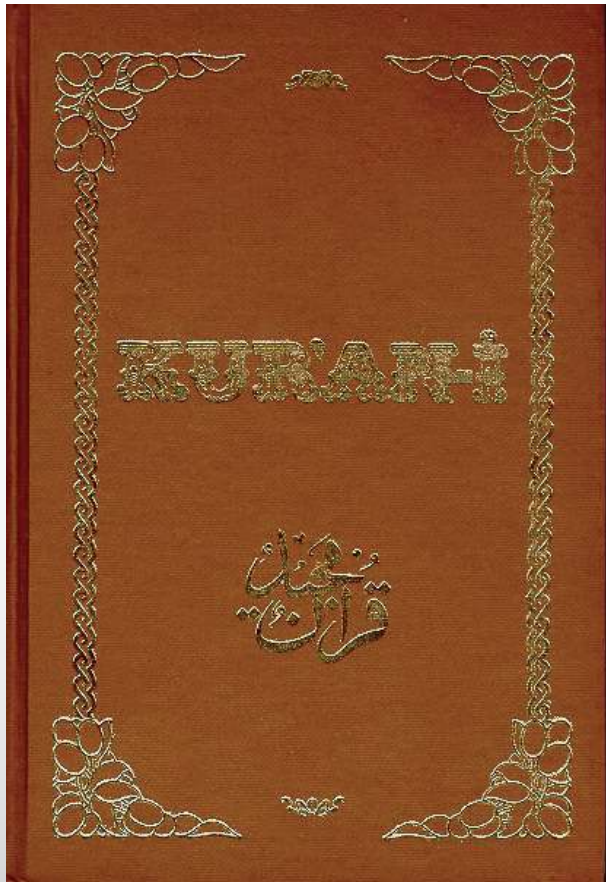
13.1. “DITURIA ISLAME - İSLAMİ BİLGİ” YAYINEVİ

Kosova İslam Birliği'nin en önemli faaliyet alanlarından biri de yayıncılıktır. İlk olarak 1957 yılında Arnavutça olarak yayınladığı 'İlmihal'adlı kitapla başladığı yayıncılığını diğer kitapların basımı izlemiştir.

Geçtiğimiz yüzyılın '70 li ve '80 li yıllarında genelde İslam dininin temel bilgilerini içeren kitapçıklar basılmıştır. 1985 yılında ise, Kosova İslam Birliği,

Kur'anın Arnavutça' ya tercüme edilmiş versiyonunu yayınladı. Dituria İslame-İslami Bilgi Yayınevi 2003 yılından bu yana, Kosova İslam Birliği'ne bağlı olarak çalışmaktadır. Bu yayınevi İslamoloji dalındaki eserlerin Arnavutça yayınına sağlamaktadır. Bugüne kadar yüzlerce kitap basmıştır.

Yayınevinin hedefi, okuyucularının entellektüel, kültürel ve manevi açıdan yükselmelerini sağlamaktır.

13.2. İSLAMİ YAYINLAR

KİB Başkanlığı, özel yayınlar yanısıra takvim ve aşağıdaki dergilerin basımını da yapmaktadır:

13.2.1. “TAKVİM”

Genelde her yılın başında çıkan bu akademik takvim, namaz vakitlerini, ramazan günlerini, dini bayramları içerir. Bu takvimin aynı zamanda çeşitli eğitici, dini ve kültürel konuların işlendiği, İslam bilimleri açısından ele alındığı tematik kısmı da bulunmaktadır.

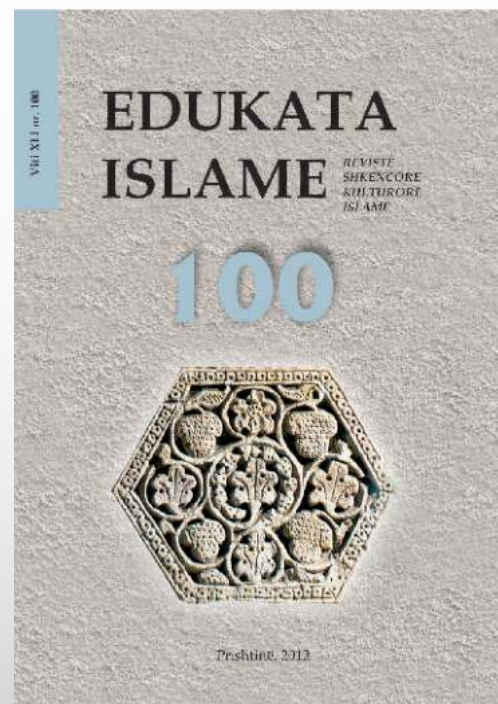
Takvim , ilk defa 1970 tarihinde basılmıştır.

13.2.2. “EDUKATA İSLAME - İSLAMİ EĞİTİM”

İslami Eğitim Dergisi’nin ilk sayısı 1971 yılında çıkmıştır. Üç ayda bir çıkan bu dergi, Arnavutça basılan tek İslam dergisi olma özelliğini taşımaktadır. Bunun nedeni Arnavutluk’ta dinin yasak olması, Kosova ve Arnavutların yaşadığı diğer bölgelerde ise İslami bilgileri içeren kitapların Arnavutça basılmasıydı.

İslami Eğitim Dergisi, sadece Kosova’da değil, Kosova dışında da İslamı Arnavutça cümlelerle tanıtan, destekleyen ve aktaran tek İslami dergidir.

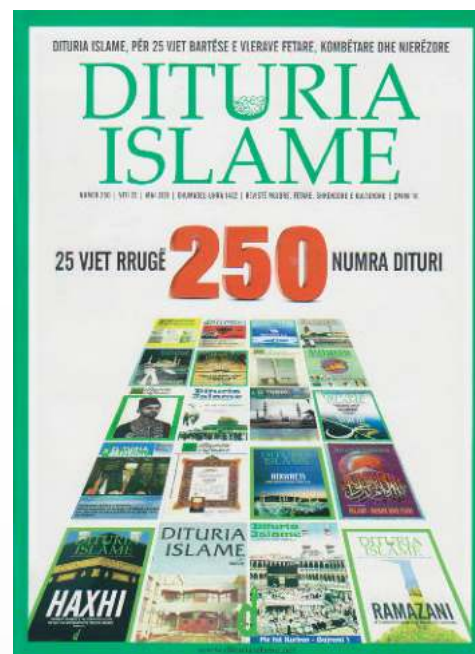

İslami Eğitim Dergisi, 40 yılı aşkın süreyle Arnavutların yaşadıkları bölgelerde devamlı çıkan, bugünkü formatla 100. sayısına ulaşan ilk İslami dergidir. Aslında bu dergi Arnavut topraklarında çıkan en uzun ömürlü dergi olma özelliğini taşımaktadır.

13.2.3. “DITURIA ISLAME - İSLAMİ BİLGİ”

İlk olarak 1986 yılında üç ayda bir yayınlanmaya başlayan bu dergi, 18. sayısından itibaren ayda bir yayınlanmaya başlamış olup, dini-kültürel ve bilimsel içerik taşımaktadır.

Bugüne kadar 266 sayısı basılmıştır. İslami Bilgi Dergisi, başarılı çalışmaları sayesinde, kurucularının hedef ve vizyonlarını gerçekleştirmiş durumdadır.

14.

VAKIF KURUMLARI

Vakıflar, genelde tüm müslümanların hayatında dini, kültürel, sosyal ve insani yardım açısından özel bir anlam taşırlar. Aynı durum üslüman Arnavutlar için de geçerlidir. Arnavutların yaşadığı şehir, kasaba ve mahallelerinin oluşması, kurulması ve gelişmesinde vakıfların katkısı büyüktür. Eskiden müslümanların yaşadığı ya da yaşamakta ol-

duğu yerleşim yerlerinde, bir veya daha fazla vakfın ve hayratın bulunmadığı yerler yok gibiydi. Kentsel yerleşim yerlerinde ise bu vakıfların sayısı daha da fazla olabiliyordu.

Vakıf kurumları bölgemizde ve çevresinde İslam dininin ve kültürünün yayılmasında önemli bir rol oynamışlardır. Özellikle cami, mektep, medrese gibi

Gazi Mehmet Paşa Vakıfları -Prizren

islami eğitim kurumlarının teşvik edilmesini, bakımını ve bu kurum kütüphanelerinin donanmasını sağlamışlardır.

Kosova'daki İslami kurumların çoğu vakıfçılar tarafından kurulmuş ve onların sayesinde tarih boyunca ayakta durabilmişlerdir. Bu vakıfçıların çoğu bu bölgenin evlatları olup, sadece kendi vatanlarında değil, Osmanlı İmparatorluğu'nun hakim olduğu tüm bölgelerde, hatta Yemen, Mekke ve Medine'ye kadar birçok yerde bile vakıf ve hayrat yaptırmışlardır. Örneğin; Koca Sinan Paşa, Kukli Bey, Yemişçi Hasan Paşa, Prizren'in soylu Rotla Ailesi, Cakova'nın soylu Krüeziu Ailesi, İpek'li Mahmut Begolli, Priştinalı Cinoli Ailesi vb.

Fakat, ne yazık ki, bir çok hayırseverin bıraktığı bu vakıf ve hayratların çoğuna Kosova'yı tarih boyunca yöneten güçler ve aç gözlü insanlar tarafından el konulmuş, kötüye kullanılmış ve zamanla harab olmuşlardır.

Günümüzde de Kosova İslam Birliği, daha önceki hayırseverlerin bıraktıkları ve bırakmaya devam ettikleri bu vakıf ve hayratlar sayesinde faaliyetine devam edebilmektedir.

İslam Birliği'nin malvarlığı ve temini:

- Vakıflar ve İslam Birliği kurum ve organlarına ait taşınabilir ve taşınamayan malvarlığı, ve bu malvarlığından elde edilen gelirler,

- Zekat, fitr sadakası ve kurbanlar,
- Üyelik ve İslam Birliği üyelerinin yaptıkları bağışlar,
- Bağış ve vasiyetler,
- Hisseler, fonlar ve onlardan elde edilen gelirler,
- İdari hizmetlerin yerine getirilebilmesi için alınan dini vergiler ve diğer hizmet gelirleri,
- Diğer değişik yardımlar ve gelirler.

Çarşıda bulunan eski İkramiye Camii –Vuçitri (1999 yılında yıkıldı)

14.1. VAKIFLARIN İŞGALI VE DEĞİŞTİRİLMESİ

Kosova İslam Birliği, son yüzyılda Kosova'yı yöneten rejimlerin hedefi haline gelmiştir.

Kosova İslam Birliği öğretim kadrosuna yapılan baskı, soruşturma, tutuklama, cezalandırma ve şiddet yanısıra yüzyıllar boyunca hayırseverler tarafından vakıf ve hayrat olarak bırakılan malvarlığına zarar ve-

rilme, el konulma ve çalınmasıyla da karşı karşıya kalmıştır. Vakıflar, bu dönemde en çok zarar gören kurumlar olmuştur. Vakıflara zarar verilmesinin tek amacı, İslam Birliği'nin çalışmalarının normal akışını engellemek ve durdurmaktır. İslam Birliği'nin malvarlığına zarar verme kampanyası, Kosova'nın Sırbistan tarafından işgal edildiği 1912 yılında başlayıp, Sırp-Hırvat-Sloven Krallığı (1918-1929), Yugoslav Krallığı (1929-1941), komünist sistem (1945-1989) ve Sırp işgaliyle (1990-1999) devam etmiştir.

Yunus Efendi Camii-Priştina, 1551 yılında yapıldı.1954 yılında yağmalandı

15.

KOSOVA'DAKİ İSLAM MİMARİSİ

Kosova, tarihi ve kültürel değeri olan birçok esere sahip oldukça zengin bir hazineyi teşkil eder.

Bu tarihi eserlerin arasında 500 yıllık Osmanlı yönetimi zamanında bu topraklarda yapılan eserler de yer almaktadır.

Gilan'daki Atik Camii

İslam dini ve kültürünün bu bölgede yayılmaya başlamasıyla, İslam dini vazife ve törenlerinin yapılabilmesi için birçok hizmet binası yapıldı.

Kosova'da İslam mimarisi, Osmanlı döneminin sanat alanındaki gelişmelerinin etkisi altında kalmasına rağmen, gelenekselliğiyle ön planda olup, yerel Arnavut özellikleriyle göze çarpmaktadır.

Osmanlı döneminde, Kosova'da İslam sanatına göre inşa edilen binalar çeşitlidir. Çoğunluğunu camilerin oluşturduğu bu eserler arasında, türbeler, tekkeleler, medreseler, kütüphanler, hamamlar, çarşı kompleksleri, kervansaraylar, değirmenler, çeşmeler, saat kuleleri, namazgahlar, şehir ve köy yerleşim yerlerinin mimarisi gibi değişik eserler de bulunmaktadır. Bu eserlerin büyük bir kısmını soylu ve yerli Arnavut halkı yaptırmıştır.

Kosova'da İslam Mimarisi'ne uygun olarak yapılan ilk eserler arasında Vuştri Hamamı ve Gazi Ali Bey Camii (1410) bulunmaktadır.

İslam Mimarisi'nin bu döneme ait en güzel ve göзалıcı eserleri şunlardır:

Çarşı Camii, Priştina'daki Lab Camii, Mehmet Paşa Camii, Prizren'deki Saraçana Camii (Kukli Bey), Kaçanik'teki Koca Sinan Paşa Camii, Cakova'daki Hadum Camii, Prizren'deki Sinan Paşa Camii vb.

Bu dönemde yapılan diğer eserler arasında hamamlar da bulunmaktadır. Örn; Priştina'daki Büyük Hamam, İpek'teki Hacı Bey Hamamı, Vuştri'deki İsa Bey Hamamı, Prizren'deki Gazi Ali Bey vb.

Kosova'da arkitektonik çarşı komplekslerine de oldukça sık rastlanabilir. Aslında bu çarşılar

Osmalı'dan önceki dönemde alışverişin yapıldığı yerlerde yapılmıştır. Mimari yapısı ve kentsel alanlarda yapılması itibarıyla bu çarşılar, Arnavut şehirlerinin en belirgin özelliklerinden biridir.

Türbe, tekke, köprü gibi diğer eserler dini amaçlı kullanıldıkları gibi özel ve kamu ihtiyaçları için de kullanılmıştır. XV.yüzyılın sonunda ve XVI.yüzyılda ekonomik gelişmelerin bir sonucu olarak kalkınan şehirlerde bu eserlerin sayısı daha da artmıştır.

Ramadaniye(Lap) Camii- Priştina

Priştina' daki Eski Çarşı

Cakova'daki Hadum Ağa Camii

Kaçanik'teki Koca Sinan Paşa Camii

16.

SON SAVAŞIN VERDİĞİ ZARARLAR

1989-1999 yılları arasındaki on yıllık Sırp işgali, Kosova Arnavut halkına daha da zor günler yaşattı. Sırp rejimi, kreşten üniversite öğrenimine kadar bütün bilgi yuvalarını kapattı. Arnavutların çoğu işten atıldı. Kosova’da etnik temizlik yapıldı. Binlerce Arnavut yurtdışına göçe zorlandı. Fakat bütün bu baskı ve zulümlere rağmen Arnavut halkı pes etmedi. Başlangıçta Barış Yolunu deneyen Arnavutlar daha sonra Sırp güçlerine karşı silahlı savunmaya geçmek zorunda kaldı. Kosova Kurtuluş Ordusu’nun öncülük ettiği bu savaş 1999 yılının Haziran ayında Arnavutların özgürlüklerine kavuşmalarıyla sonuçlandı.

Savaş sonunda (1989-1999) Kosova, Sırplar tarafından ağır kayıplara uğradı: 12000 sivil, çocuk, kadın ve yaşlı öldürüldü. Açılan 600 toplu mezara rağmen bulunamayanların sayısı 1800 ü, yakılan evlerin sayısı ise 250.000 i geçti.

1999 yılında Sırp güçleri tarafından yakılan Cakova’daki Hadum Ağa Camii

Bu on yıllık dönemde Sırp rejiminden en çok zarar gören kurumlardan birisi de, hiç şüphesiz, alt yapısının % 40’ nın zarar gördüğü ve harap olduğu Kosova İslam Birliği’dir.

Kosova, Sırpların vahşi saldırılarına maruz kaldığında cami, mescit, mektep, kütüphane, arşiv, tekke, hamam, mezarlık gibi İslam dini hizmet yapıları ve eserleri de hedef olarak alınmıştı. Bu dönemde Kosova’daki 218 cami Sırp güçleri tarafından yakıldı ve bombalandı. Bu camilerin arasında 1594/95 yıllarında inşa edilen Cakova’daki Hadumun Camii, Eski Çarşı ve Cami Kütüphanesi (bu kütüphanede yüzlerce şarkiyat el yazısı eserler bulunuyordu), 1569 yılında Priştina’da inşa edilen Lab Camii ya da diğer adıyla Ramadaniye Camii vb. vardı.

İpek ve çevresinde bulunan camilerin neredeyse hepsi yakıldı - Çarşı Camii(1470), Kurşumlu Camii (1577), Defterdar Camii (1570), Hamam Camii (1587), Kırmızı Camii (1755), İpek Hamamı ve Eski Çarşı.

Cakova, İpek, Priştina, Vuştri, Mitroviça ve Kosova’daki diğer şehirlerde bulunan İslami eserlerin yokedilmeleri düşman güçleri tarafından daha önce planlanmıştı. Yıkılan camilerin çukurları bile tekrar inşasının önlenmesi için boldozerle yerlebir edildi. Örn; Vuştri’de (1878) İkramiye Camii (Çarşı Camii), Mitroviça’daki İbir Camii (1878) vb.

NATO güçlerinin Priştina’ya girdikleri gün, Sırp güçleri, Kosova İslam Birliği Başkanlığı’nın merkezini de ateşe verdi. El yazısı islami eserlerin bulunduğu kütüphane ve arşiv yok oldu.

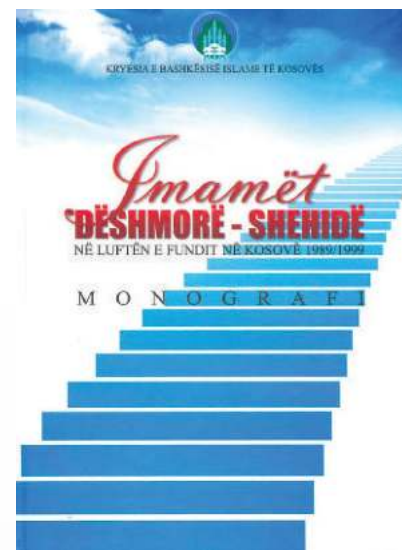
17. KOSOVA İSLAM BİRLİĞİ'NİN ŞEHİTLERİ

Kosova'da yaşanan son savaşta (1998-1999) Kosova İslam Birliği, 22 imam,

12 medrese öğrencisi, 2 İlahiyat Fakültesi öğrencisi ve 1 Kosova İslam Birliği Başkanlığı'nın çalışanı olmak üzere 37 şehit verdi. Bunlardan bir kısmı düşmanla ön safhada çarpışırken şehadete namzet oldu.

Son savaşta şehit olan KİB mensupları için yapılan anıt

Son savaşta şehit olan KİB mensuplarına adanan monografinin kapağı

Cakova'daki Terzi Köprüsü

KOSOVA İSLAM BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI – PRİŞTİNA

Adres: rr. “Bajram Kelmendi” nr. 84, 10000 Prishtinë

web: www.bislame.net, mail: contact@bislame.net

tel & fax: 00381 38 245 700, 224 001, 224 024